
STIHA MINULI ZVONI

Ljubica Duić Jovanović

Pašovabec

Pašovabe c dešč curi, travica se zeleni
Trubentica z nje gleda!

Pak se žaba veseli:
Naj još dugo dešč škropi!

Krt z hambrelom tu stoji,
srditi je pak veli:

F hižu voda mi beži!
Kaj tak dugo dešč nori?

Međimurska balada

Tri kostanji
Tri matere zaplakane:

Nejdi, sinek, prek Drave,
Bojo te prijeli, strelili
Nigdar te videle nado
Moje žalosne oči!...

Tri kostanji

Zvezde v šikarjo
Dalki krovi
Malih hiž.

Gdo zna ali gda
Vrnoli se bomo...

Tri kostanji
Posečeni
Tri starice
Črne.

Protuletje

Vu vuličnom jarku
v zrcalu od vode
sê su se hiže
naopak obrnule
z rafungof
visiju rode.

Dečeci i mlečeci

Na paši su gruntali dečeci:
gde buju najslajši mlečeci?

F časi su to zeznali
pak se vu dospomen dali:

Pod večer je tre oditi
vu Marin tikvinec se skriti,

Skočiti fletno prek lese
zmiriti Petrove pese,

Vu Blažovem jarku fest paziti
detelu hitro preplaziti,
Pri Miškovem grahu postati
koli sebe se zgledati...

I mlečece slatke debele
pri hudomu Francu nabrati.

Pozabljena krizantema

Vu povehutom vrčaku
samuješ kak tužna nevesta
vu špicani opravi
bela krizantema.

Spod tvoje beline se plačeju
stiha minuli zvoni
i jafče jesenska tema.

Nišči te neje ftrgel
ni vu venec
ni v goler zadel
nišči neje poluknul
vu beli tvoj obraz...

Zato smuješ
v žutomu vrčaku
gda cvetja
ni prušpana nema
vu srebreni opravi
čakaš prvi mraz
ostavljena nevesta
bela krizantema.

Kralužek

Ftrgnula sam travicu
kupine nabrala
Kralužek napeljala
koli vrata dela
Dok sem premišljavala
komu bi ga dala
Nesem niti znala
kak sem ga pojela!

Međimurju

Poznala bi te
da i oči nemam
po dišećem kruhu
s tvojih ruk.

Poznala bi te
v tugi puste ravni
vu megli pospani
jesenski muk.

Poznala bi te:
protuletje v setvi
zima vu svati
jesen vu tihom
hmiranju lati...
*

Tak rada zajdem vu tvoje pole
da trčka gnezdo pod mejom si dela
pisani matuli v cvetju,
čuček zmed trave luče...

Vu zlati popevki žmehkoga klasja
čutim kak srečno srce mi tuče!

Kak si bogato:
ti imaš nebo
za sê popevke
sonce i ftice
i krizanteme
za tvoje mrtve
i zlato za sê rodice
tak si bogato.
*

Či da odidem
itak pozabila ne bum
hiže, vrčake, poteke male...

Tvoje popevke bo zmirom
veter mi donašal
tvoje ravni bodo navek
k sebi me zvale.

Prelog

Anici Remetskoj

Šetala po Banusu se
al po Cmroku

Hodila po Remetama
al po Roku

Nigdi ti tak lepo ne bu
kak v Priloku

Ta bu roža navek v srcu
mali sinček

Tu ti klinček
z črnim jokom

Stiha fučkal i popeval
pod oblokom

Nigdar ne buš se rezišla
ti z Prilokom

Schlosberg

Katarini Zrinskoj

Sze bilo je zdavnja
drago szerce moje
kervi muke Tvoje
zbrisani su tragi
zeprane su boje

Ar i vezda Szvitu putni je tovaruš
Libar od Szpominka vsega vik na vikov

Ar i vezda Človek v prsi čavel ima
sekiru v očima zlu nikaj ne more

I njega kak Tebe hudi beteg mori
(Gda se ozrim gori navik mi je zima)

*„Popivka za szpominak ku hoti szpisati
a za vechu diku Chinit czu szpivati
Chatarina Zrinska Szvitu na pred dati
Daim Bog da lip glas u Vik usivati“*

Kesno i prekesno je došla do nas

Ti se szerce drago nemoj bantuvati
nit vu dušu Tvoju čemera zbirati

Ar na Tvojem Ropcu navek bu starinska
med rožami svila:

12. „Domovinu ljubi Hrvatice mila
Uzorom ti bila Katarina Zrinska“

Kotoriba

Joži Horvatu

Ko
to riba
nije riba
niti je čamac
niti je prova
niti pak pramac
i ima krova kak
da je nova lađa
ka Jožu
sim
prepela
tu je v Međimurju
hižica bela

Štrigova

Slikaru Rangeru

Znao je da ga čeka
pod velom od kreča i leda
kao labuda Leda
i da joj treba oganj
njihova pogleda

Al ugledav je
bijelu
navrh Strydona brijega
pobojao se nježne
svoje i njene čežnje

Tog ljeta
zbog blještavih ruku
što nošahu vrče mu vina
pojio nju je i sebe
hladom akvamarina

Zbog sudbinskih
srebrnjaka
jedino će joj moći
dati vlastite oči
uprte ovom danu

Osvrnuo da li se na nju
žureć u maglu ranu
i kud je slikara vukla
cesta koju su tukla
jučer još kopita turska

Sigurno tad je ko sada
tekla *certo in corde*
i sjekla umorno srce
jesenja *aque gravis*
kiša međimurska

Bilješka o pjesnikinji

Ljubica Duić Jovanović (Zagreb, 7. 10. 1941.) ovjerava svoju prisutnost u književnosti pedesetih godina 20. st. na stranicama dječjih i omladinskih listova i časopisa.

U toku studija (komparativna književnost i psihologija) objavila je zbirku pjesama *U sjeni maloga grada* (Čakovec 1965., ilustracije Miljenko Stančić), pretežno na standardu, no u posljednjem ciklusu (*Do neke mirne livade*) uključuje i šest kajkavskih pjesama (*Pozabljena krizantema, Mamica, Puca, Hmanji deček, Postelja v senu, Međimurju*), i to na kajkavštini međimurske varijante, jezika životnog prostora u kojem boravi od 1949., za razliku od ranijih, objavljenih u časopisima, pisanih zagorskom varijantom kajkavštine.

Druga njena zbirka, *Kamen u klepsidri* (Varaždin 1973., naslovnica Roko Štokić), pisana je u maniri razlogovske ekspresije i biblijske meditativnosti, što će (po prosudbi Mire Kermek Sredanović) postati prepoznatljiv razlikovni element njene cjelokupne lirike.

Zbirka kajkavskih pjesama za djecu *Dečeci i mlečeci* (Zagreb 1981.¹, 1987.²) okuplja stihove ranije objavljene u časopisima, radijskim emisijama, udžbenicima. To su pjesme u znaku dječje zaigranosti, radosti, iskričavosti.

Četvrta zbirka pjesama, *Poglednice Warnice* (Čakovec, 1993., grafički identitet Željko Prstec), u prvom je dijelu (*Poglednice*) oblikovana kao svojevrsno kulturološko putovanje – jezicima (nizozemski, katalonski, češki, ruski, hrvatski standard, kajkavski) i prostorom te je strukturno svojevrsni itinerarij kružnog puta od Agrama do Zagreba, s usputnim stanicama (gradovi Europe – Prag, Piacenza, Pariz, Barcelona... te domovinski – Split, Zaprešić, Zadar, Vukovar – a posebno „malena mjesta srca moga” – Varaždin, Čakovec, Kotoriba, Štrigova). Drugi ciklus, kao i drugi dio naslovne sintagme (*Warnice*), inspiriran je ratom koji se u trenutku izlaska knjige zahuktavao. Recenzent Ivo Zvonar ističe zanimljive postupke oblikovanja vanjske forme (kaligrami *Kotoriba, O Monsieur Kouchner*), što je novina u stvaralačkom izrazu Ljubice Duić. Zamjetne su i poetički važne naznake intertekstualnosti (Matoš, Cesarić, Ujević, Biblija, Katarina Zrinska, usmena kajkavska tradicija). Autorica se u toj, zasad posljednjoj knjizi, u nekoliko navrata, ali na nov način, vraća kajkavskom izričaju (*Schlosberg, Prelog, Kotoriba*).

Paralelno s literarnim Ljubica Duić bavi se i znanstvenim radom: magistrirala je 1984. temom *Putopis ilirizma*. Prozom, pjesmama i esejistikom surađuje u periodici (*Globus, Vjesnik, Telegram, Polet, Republika, Modra lasta, Radost, Međimurska revija, Kaj*, zbornici *Zvira riječ, Reči rieč*).

Inicira osnivanje književnih udruga (zbornik *Zvira riječ*, 1985-90, te nakon višegodišnjeg prekida obnovljenog kao *Reči rieč*, 1996.- 2008.). Radila je kao srednoškolska profesorica (1967.–84.), zatim kao ravnateljica Gradske knjižnice Nikola Zrinski Čakovec, koja je u njenom mandatu doživjela ključne promjene, između ostalih prijelaz na digitalnu obradu knjižničnog fonda te preseljenje u novi radni prostor.

Ljubica Duić (kasnije: Duić Jovanović) spada u skupinu koja je inicirala pokretanje časopisa KAJ (1968.), u kojem surađuje tijekom cijelog prvog godišta autorskim pjesma-

ma, nizom eseja o kajkavskim pjesnicima (*Vrijednost kajkavske poetske riječi*) te kao članica uredništva. Članica je DHK od 1986. godine.

Stvaralački traje vrlo samotno i samozatajno, izvan matičnih književnih tijekova te joj poezija nije pročitana primjerenom kritičarskom pozornošću, a time nije ni adekvatno valorizirana ni uključena u aktualne poetičke tijekove. Osebujna je, po lirskom senzibilitetu i slikovitosti bliska krugovašima, a dr. sc. Mira Kermek Sredanović u njenom izrazu nalazi zamjetnih tragova razlogovske poetike.

Oslanjamo li se na Skokovu klasifikaciju, Ljubica Duić je, barem kad govorimo o njenom kajkavskom dijelu opusa, ubrojiva u prvu generaciju poslijeratnih kajkavskih pjesnika prepoznatljivih po tome što su “pretežno ostali u sjeni i maniri jedne dovršene poetike i njezinih varijacija socijalno-zavičajnih motiva i impresija”.⁵ Taj model, prema Fišeru, karakterizira i tradicionalistički pjesnički diskurs: “prevlast deskripcije nad ekspresijom, zatim variranje tradicionalnih motiva tzv. socijalne i pejzažne lirike, prepoznatljivih ‘lirskih ugođaja’ i refleksivnosti konvencionalne provenijencije.”⁶

Uvid u njen integralni opus, i kajkavskog i standardnog izričaja, sasvim sigurno dopisat će nove zamjedbe i procjene, koje proizlaze iz činjenice da je Ljubica Duić autorica skrovitog zreljenja, dorađivanja i transformacija osobne poetike koja se s vremenom pomicala u vrlo zanimljivim i iz ranijeg opusa nepredvidljivim tijekovima.

Emilija Kovač

[Izbor iz poezije Lj. Duić (E. Kovač): za djecu - iz drugog, djelomice izmijenjenog izdanja zbirke "Dečeci i mlečeci", 1987.; pjesme *Štrigova, Kotoriba, Schlosberg*, Prelog - iz zbirke "Poglednice: Warnice", Čakovec, 1993.]

---

⁵ Joža Skok, *Kajkavski kontekst hrvatske književnosti*, Čakovec/Zagreb, 1985., str. 7-22. E. Kovač: Bilješka o pjesnikinji - Lj. Duić Jovanović

⁶ Ernest Fišer, *Dekantacija kajkaviana: Rasprave i kritike o hrvatskom poslijeratnom kajkavskom pjesništvu*, Osijek, Revija, 1981., str. 32.